

ECONOMIA DE L'EDUCACIÓ

Professora: Pilar Pineda
Llicenciatura en Pedagogia. 3er. curs
Troncal. 6 crèdits. Curs 2006-2007

A. CONTRIBUCIÓ DE LA MATERIA A LA FORMACIÓ DELS PEDAGOGS I PEDAGOGES

Aquesta matèria pretén desenvolupar en els futurs professionals les competències bàsiques per a comprendre, analitzar i gestionar els aspectes econòmics dels processos educatius i per a valorar els efectes que l'educació genera en l'activitat econòmica, amb la finalitat de possibilitar una intervenció eficaç en els diferents àmbits de l'educació des d'una òptica econòmica

Les realitats socio-educatives que es relacionen amb la matèria són els contextos on es pot donar intervenció educativa, fonamentalment de caire formal –educació obligatòria i post-obligatòria- però també de tipus no formal –lleure, formació en i pel treball, ...-

Les funcions del pedagog més relacionades amb l'Economia de l'Educació són les de planificació, gestió, organització i direcció, assessorament, avaluació i recerca. Des de l'assignatura es treballen les competències que permeten desenvolupar la vessant econòmica d'aquestes funcions; per exemple, es generen aprenentatges per a la gestió econòmica de programes educatius (elaboració de pressupostos), per a la identificació de costos i rendiments, per a l'anàlisi de l'equitat de les polítiques educatives, per a la valoració de diferents sistemes de finançament, etc.

L'Economia de l'Educació es relaciona directament amb altres assignatures de la titulació com Educació Comparada, Política i Legislació Educativa, Planificació i Supervisió del Sistema Educatiu i Gestió de Recursos en Institucions Educatives. Per aquest motiu s'establiran vincles d'unió amb algunes d'aquestes assignatures, en concret amb Política i Legislació Educativa; així, es coordinaran aquells continguts presents en les dues assignatures i es realitzaran activitats conjuntes, per facilitar l'assoliment de les competències comunes per part dels estudinats.

B. OBJECTIUS I COMPETÈNCIES A ASSOLIR

Objectius	Competències que s'hi relacionen
1. Conceptualitzar la ciència econòmica en funció dels seus elements, característiques i àmbits principals, com a base de l'Economia de l'Educació.	- Competència professional d'interpretació de les informacions de l'àmbit educatiu. - Utilitzar hàbits de treball personal amb fonts diverses d'informació i potser contradictòries - Analitzar i valorar estudis, informes i recerques bàsiques i aplicades - Analitzar i interpretar diferents teories i polítiques educatives
2. Analitzar les principals	-Competència professional d'anàlisi dels fenòmens educatius Revisar i seleccionar fonts d'informació.

tendències econòmiques imperants en l'entorn socio-econòmic actual, i valorar les seves repercussions socials i educatives.	- Discriminar oportunament la informació rellevant de la que no ho és - Competència professional d'interpretació de les informacions de l'àmbit educatiu. ▪ Conèixer la realitat social i educativa prendre posició respecte a fets socials rellevants ▪ Analitzar críticament la complexitat socioeducativa de la societat actual ▪ Tenir una visió global i capacitat de resposta a problemes de l'educació actuals ▪ Manifestar un pensament crític: emetre opinions pròpies argumentades
3. Conceptualitzar y analitzar els principals enfocaments teòrics presents en Economia de l'Educació des dels seus orígens fins avui.	- Competència professional d'anàlisi dels fenòmens educatius. ▪ Utilitzar el procediment adequat a la informació i requeriments ▪ Revisar i seleccionar fonts d'informació. ▪ Discriminar oportunament la informació rellevant de la que no ho és - Competència professional d'interpretació de les informacions de l'àmbit educatiu. ▪ Utilitzar hàbits de treball personal amb fonts diverses d'informació i potser contradictòries ▪ Analitzar i valorar estudis, informes i recerques bàsiques i aplicades ▪ Analitzar i interpretar diferents teories i polítiques educatives
4. Identificar els principals aspectes econòmics de l'educació, com la planificació, el finançament i les polítiques educatives, i analitzar els models més rellevants.	- Competència professional d'interpretació de les informacions de l'àmbit educatiu. ▪ Saber utilitzar els coneixements per comprendre situacions educatives i donar-hi resposta ▪ Analitzar i interpretar diferents teories i polítiques educatives ▪ Analitzar i interpretar les lleis educatives i el mateix sistema educatiu ▪ Entendre, explicar i interpretar els debats que sobre l'educació apareixen regularment ▪ Manifestar un pensament crític: emetre opinions pròpies argumentades - Competència professional de recerca i innovació educativa ▪ Identificar contextos educatius que requereixen la producció de nou coneixement per la seva millora ▪ Elaborar el disseny adient per a abordar la situació identificada i eventualment promoure el canvi - Competència professional de comunicació. ▪ Estructurar missatges (orals, escrits o "audiovisuals") i saber-los adequar als mitjans tecnològics per què garanteixin una comunicació coherent, eficaç i comprensible. ▪ Utilitzar amb suficient fluïdesa els mitjans tecnològics tot adequant la llengua al context comunicatiu que es genera

5. Analitzar i valorar els efectes de l'educació en l'activitat econòmica a nivell del creixement, el desenvolupament, la producció i l'ocupació.	- Competència professional d'interpretació de les informacions de l'àmbit educatiu. ▪ Utilitzar hàbits de treball personal amb fonts diverses d'informació i potser contradictòries ▪ Analitzar i valorar estudis, informes i recerques bàsiques i aplicades ▪ Analitzar i interpretar diferents teories educatives ▪ Entendre, explicar i interpretar els debats que sobre l'educació apareixen regularment ▪ Manifestar un pensament crític: emetre opinions pròpies argumentades - Competència professional de recerca i innovació educativa ▪ Identificar contextos educatius que requereixen la producció de nou coneixement per la seva millora ▪ Elaborar el disseny adient per a abordar la situació identificada i eventualment promoure el canvi
6. Analitzar els processos d'organització i gestió econòmica dels centres educatius, i elaborar mecanismes per a gestionar econòmicament les activitats educatives	- Competència professional de disseny d'accions educatives ▪ Revisar la coherència interna i externa del disseny ▪ Preveure tots els elements necessaris per a desenvolupar una acció educativa, especialment els recursos econòmics ▪ Assegurar la viabilitat –econòmica- del disseny - Competència professional de gestió i us de recursos. ▪ Utilitzar criteris de rendibilitat en l'adquisició, maneig, distribució i control dels recursos ▪ Discriminar els diferents tipus de recursos en funció de criteris ad hoc - Competència professional de presa de decisions ▪ Identificar i concretar la decisió que cal prendre ▪ Fer el seguiment i control de la decisió
7. Valorar positivament les competències pròpies del professional de l'educació en temes econòmics, per a planificar, organitzar i gestionar processos educatius amb eficàcia.	- Competència professional d'orientació i acompanyament ▪ Considerar totes les accions educatives i tots els agents implicats ▪ Treballar col·laborativament amb els participants, docents, formadors i altres agents educatius - Competència professional de comportament ètic ▪ Es compromet i s'implica amb els principis educatius de la institució / organització en la que treballa i en la que estudia ▪ Aplicar el codi deontològic en el desenvolupament de la seva tasca professional i per tant de les propostes o accions que realitza

C. CONTINGUTS

1. Anàlisi econòmic de l'educació.
 - 1.1. Introducció a l'economia.
 - 1.2. Tendències actuals en el pensament econòmic.
 - 1.3. Globalització, societat i educació
2. Economia de l'Educació: bases teòriques i desenvolupaments.
 - 2.1. Concepte i orígens de l'economia de l'educació.
 - 2.2. Teoria del Capital Humà.
 - 2.3. Teoria del filtre.
 - 2.4. Teoria de les actituds.
 - 2.5. Teories de la segmentació dels mercats de treball.
 - 2.6. Educació i creixement econòmic.
 - 2.7. Noves orientacions en economia de l'educació.
3. Educació, mercat de treball i ocupació.
 - 3.1. Relacions entre educació i ocupació.
 - 3.2. Característiques del mercat de treball.
 - 3.3. El fenomen de l'atur.
 - 3.4. Polítiques d'ocupació.
 - 3.5. El rol de l'educació en el mercat de treball.
4. Els costos de l'educació.
 - 4.1. Rendiments de l'educació.
 - 4.2. Costos de l'educació.
 - 4.3. Rendibilitat de l'educació.
 - 4.4. Anàlisi econòmica dels centres educatius: elaboració de pressupostos.
 - 4.5. Costos de l'educació a Espanya i a Catalunya.
5. Oferta i demanda d'educació.
 - 5.1. Oferta i demanda d'educació. Factors determinants.
 - 5.2. Plantejaments actuals de la teoria del Capital Humà sobre l'oferta i la demanda l'educació.
 - 5.3. Planificació de les necessitats de força de treball. .
 - 5.4. Evolució de l'oferta i la demanda d'educació.
 - 5.5. Oferta i demanda d'educació a Espanya i a Catalunya.
6. Finançament de l'educació.
 - 6.1. Intervenció del sector públic en educació.
 - 6.2. Finançament de l'educació superior.
 - 6.3. Equitat i educació.
 - 6.4. Programes d'ajut financer a estudiants: beques, crèdits i xecs.
 - 6.5. Finançament de l'educació a Europa, Espanya i Catalunya.

D. PLA DE TREBALL

PLA DE TREBALL	E-A PRESENCIAL	E-A DIRIGIT	E-A AUTONOM	TOTAL
ESTUDIANT	35 h	67 h	32 h	134 h
PROFESSORA	42 h	30 h	40 h	112 h

DISTRIBUCIÓ DE TASQUES I HORES ESTIMADES

E-A PRESENCIAL

Estudiant	Classe magistral: Assimila, pren notes, planteja dubtes, demana ampliacions	Exàmen: Resol problemes	Seminaris: Presenta, debat, contrasta, analitza, comparteix opina, exposa.	Cine-fòrum: Debat, contrasta, analitza, sintetitza.
35 h	24 h	2h	7 h	2h
Professora	Explicació: tema 1: 1.1- 1.2 tema 2: 2.1-2.6 tema 3: 3.1-3.4-3.5 tema 4 tema 5: 5.1-5.2 tema 6:	Exàmen	Seminaris ¹ : tema 1: 1.3 tema 3: 3.2-3.3 tema 4: 4.2 tema 6: 6.4	Cine-fòrum: tema 3: 3.2
42 h	24 h	2h	14h	2h

E-A DIRIGIT

Estudiant	Treball en grup: Busca documents, contrasta, debat, analitza, resol, exposa	Lectures: Analitza críticament, sintetitza, valora	Tutories: Presenta, contrasta, analitza, comparteix opina.	Estudis de cas: Revisa, analitza, contrasta, resol, exposa
67 h	25 h	30 h	2 h	10 h
Professora	Treball en grup ²	Lectures orientades	Tutories presencials i virtuals	Estudi de cas: tema 4: 4.2, 4.4.
30 h	15 h	4 h	6 h	5h

E-A AUTÒNOM

Estudiant	Estudi personal: autorganització dels materials i preparació d'exàmens	Tutoria lliure	Lectures d'ampliació	Recerca d'informació adicional
32 h	20 h	2h	5 h	5h
Professora	Tutories lliures Preparació classes Preparació exàmens Coordinació amb altres professors			

¹ Desdoblament del grup

² Treball en petit grup. Petita recerca sobre un dels temes proposats a partir del temari de l'assignatura. Es calcula una dedicació de tres tutories de 20 m. per grup de treball

40 h	40 h
------	------

E. AVALUACIÓ.

	CRITERIS	Opció A	Opció B
E-A PRESENCIAL	Participació activa a classes i seminaris Prova escrita	60%	50%
E-A DIRIGIT	Participació activa Presentació de treballs, casos i informes de les lectures	30%	40%
E-A AUTÒNOM	Informe d'autoevaluació	10%	10%

F. ATENCIÓ ALS ESTUDIANTS.

Despatx: Edifici G6 - 148. Telf: 581 31 90

E-Mail: pilar.pineda@uab.es

G. MATERIALS

- Dossier de textos seleccionats: un dossier per tema, amb esquemes dels continguts i articles i textos bàsics.
- Guia per a les lectures recomanades
- Guia per al treball en seminari
- Fitxes d'autoregulació de l'aprenentatge
- Selecció d'obres de referència
- Selecció de pel·lícules: 'La crisis del trabajo', 'Los lunes al sol' –fragments-
- Pàgines web: dades sobre costos, demanda i finançament de l'educació.

H. BIBLIOGRAFIA.

- ALCAIDE, M. - GONZÁLEZ, M. - FLÓREZ, I. (1996) Mercado de trabajo, reclutamiento y formación en España. Pirámide, Madrid.
- BARICCO, A. (2002) Next. Feltrinelli, Milano.
- BECK, U. (2000) Un nuevo mundo feliz. La precaridad del trabajo en la era de la globalización. Paidós, Barcelona.
- BECKER, G. (1983) El capital humano. Alianza, Madrid.
- BLAUG, M. (1992) The Economic value of education. Edward Elgar cop. Aldershot.
- BLAUG, M. - MORENO, J.L. (1984) Financiación de la educación superior en Europa y en España. IESA Siglo XXI, Madrid
- BOSCH, F. - DÍAZ, J. (1988) La educación en España. Una perspectiva económica. Ariel, Barcelona.
- CASALS, C. (2001) Globalización. Intermón Oxfam. Ed. Octaedro, Barcelona.
- CARABAÑA, J. (1983) Educación, ocupación e ingresos en la España del siglo XX. MEC, Madrid.
- DEL RIO, E. et al. (1991) Formación y empleo. Paidós, Barcelona.
- DE SEBASTIAN, L. (1999) El rey desnudo. Cuatro verdades sobre el mercado. Trotta, Valladolid.
- DURAN-ETXEZARRETA-SAEZ (2001) Globalización capitalista. Luchas y resistencias. Virus y Baladre, Barcelona.

- EMERGENCIAS (2001) Cuadernos para la transformación social. Num 1. AOMS, Barcelona.
- EICHER, J.C. (1988) *"Treinta años de Economía de la Educación"* en Ekonomiaz, 12, País Vasco.
- ESTEFANÍA, J (1997) El Capitalismo. Ed. Destino, Barcelona.
- ESTEFANÍA, J. (1998) Contra el pensamiento único.
- FELIX, J. (2001) El trabajo perdido. Biblioteca Nueva, Madrid.
- GRAO, J. - IPIÑA, A. (eds.) (1996) Economía de la educación. Servicio de Publicaciones del Gobierno Vasco, Vitoria.
- KLEIN, N (2001) No logo. El poder de las marcas. Paidós, Madrid.
- LÓPEZ PALMA, F. (1995) Formació, qualificació i mercat. Horsori, Barcelona.
- MARTIN-SHUMAN (1998) La trampa de la globalización. Taurus, Barcelona
- MARTÍNEZ PEINADO, J. (1999) El capitalismo global. Icaria, Barcelona.
- MASJUAN, J.M. i altres (1996) La inserció professional dels nous titulats universitaris. ICE- UAB, Barcelona.
- MIGUELEZ, F. – PRIETO, C. (1999) Las relaciones de empleo en España. Siglo XXI, Madrid.
- MOLTO, T.- OROVAL. E. (1991) La financiación y el gasto público en la enseñanza pública superior. Servicio de Publicaciones del Gobierno Vasco, Vitoria.
- ⇒ MORENO, J.L. (1998) Economía de la educación. Ed. Pirámide. Madrid
- NAVARRO, V. (2002) Bienestar insuficiente, democracia incompleta. Anagrama, Barcelona.
- OCDE (1989) L'Éducation et l'économie dans une société en mutation. OCDE, Paris.
- O'DONOGHE, M. (1982) Dimensión económica de la educación. Narcea, Madrid.
- OROVAL, E. (ed.) (1995) Planificación, evaluación y financiación de sistemas educativos. Cívitas, Madrid.
- OROVAL, E. (ed.) (1996) Economía de la Educación. Ariel, Barcelona.
- OROVAL, E. - ESCARDIBUL, O. (1998) Economía de la Educación. Ed. Encuentro. Madrid.
- PINEDA, P (2002) (Coord) Gestión de la formación en las organizaciones. Ariel, Barcelona
- PINEDA, P (2002) (Coord) Pedagogía laboral Ariel, Barcelona
- PULIDO, A. (1995) Economía para entender. Pirámide, Madrid.
- QUINTAS, J.R. (1983) Economía y educación. Pirámide, Madrid.
- RIFKIN, J. (1996) El fin del trabajo. Paidós, Barcelona.
- RODRIGUEZ, S. (2003) Educació superior i treball a Catalunya. AQU, Barcelona.
- SCHULTZ, T. (1985) Invirtiendo en gente. Ariel, Barcelona.
- SENNETT, R. (2000) La corrosión del carácter. Las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo. Anagrama, Barcelona.
- VENTURA, J. (1998) Perspectivas Económicas de la Educación. Ediciones Universidad de Barcelona, Barcelona.
- VV.AA. (1995) Financiación de la educación superior. Dirección General de Universidades e Investigación, Santa Cruz de Tenerife.
- VV.AA. (2000) ¿Sirve la formación para el empleo? Consejo Económico y Social. Madrid.